

В. В. Голуб¹, О. П. Мартиненко²

¹ Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, м. Київ, Україна

² Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, м. Чернівці, Україна

ПРОБЛЕМА ДИХОТОМІЇ ПУБЛІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗАХІДНІЙ ТЕОРІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Розглянуто проблему дихотомії публічних цінностей у західній англосаксонській політико-правовій традиції та з'ясовано відмінність наявного у вітчизняній науці погляду на неї. З огляду на це здійснено етимологічний аналіз ключових термінів та історичний екскурс в передісторію формування проблеми. Проаналізовано аксіологічні схеми публічного управління: М. Мура (модель стратегічного трикутника), Т. Йоргенсена і Б. Боузмана (модель ціннісних контекстів), Є. Вайтсман (динамічна модель публічних цінностей). Доведено актуальність дослідження проблеми дихотомії публічних цінностей і процесів суспільного оцінювання. На нашу думку, вона зумовлена залежністю будь-якої системи управління від ціннісних координат – від цінностей істотно залежить те, як сучасна держава може організувати процес управління, удосконалити керівність та конкурентоспроможність своїх інститутів. Причому означена залежність дає змогу громадянськості формувати (циклічне/ациклічне) систему публічних цінностей, на основі яких держава здійснює практику публічного управління. *Визначено:* а) Публічна цінність (у контексті напрямку "New Public Management") – продукт, створений не стільки державою, скільки самим суспільством. При цьому роль держави можна охарактеризувати як виконавця волі громадськості. До певної міри це призначення можна порівняти з роллю сфери обслуговування, де громадськість – споживач послуг (клієнт), а держава – постачальник послуг (сервіс); б) Модель Є. Вайтсман навряд чи може достатньою мірою слугувати справі уніфікації підходів попередників. Дослідниця вилучила зі своєї схеми елемент циклічності, що, на наш погляд, досягає мети, протилежної тій, яку вона постулює. Замість об'єднання підходів маємо їх множення, тобто замість однієї уніфікованої схеми отримуємо три окремих моделі.

Ключові слова: публічні цінності; публічна цінність; дихотомія публічних цінностей; публічне управління; держава.

Вступ

Постановка проблеми. Англосаксонське бачення проблеми дихотомії публічних цінностей не враховує традиційної для вітчизняної науки опозиції авторитарного/демократичного управління державою [14]. Натомість маємо справу із внутрішнім поділом проблеми публічних цінностей на два теоретичних виміри – як "публічної цінності" (*public value*) і як "публічних цінностей" (*public values*). Кожний вимір має свою теоретичну площину – концептуальний напрям. Суть проблеми в тім, що кожний з цих напрямів по-своєму ефективний у своїй зоні відповідальності, але при цьому випускає з поля зору аспекти, притаманні підходу конкурента. Є. Вайтсман [11] вважає, що саме в цьому полягає недолік означених напрямів.

Актуальність дослідження. Вивчення специфіки цього підходу дасть необхідний досвід для кореляції знань у сфері вітчизняної науки.

Мета дослідження та основні завдання для її досягнення. Інтерес до публічного управління, як і до публічних цінностей, прийшов до нас із Заходу. В українській

політично-правовій науці існувала теоретична схема, в якій проблема публічних цінностей отримала своє специфічне відображення, що мало небагато спільного з баченням цієї проблеми на Заході. Нині ця ситуація зберігає свою актуальність, незважаючи на досягнутий за минулі роки прогрес. Наша мета – досягти ясності у цьому, безумовно, актуальному питанні. Досягненню мети має сприяти вирішення таких завдань: 1) висвітлення передісторії виникнення проблеми публічних цінностей; 2) аналіз становлення проблеми дихотомії публічних цінностей у зарубіжній теорії публічного управління; 3) розгляд аксіологічних моделей, що імплементують дійсну дихотомію та долають її.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є проблема дихотомії публічних цінностей у контексті англосаксонської інтелектуальної традиції. Досліджувані аксіологічні моделі публічного управління дають змогу зрозуміти становлення проблеми дихотомії, простежити еволюцію підходів у вивченні публічних цінностей у зарубіжних наукових підходах.

Методи та інформаційна база дослідження. На початку дослідження використано історико-філософський

Інформація про авторів:

Голуб Валерія Володимирівна, професор, навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби.

Email: letovesna@ukr.net; <https://orcid.org/0000-0003-4790-4819>

Мартиненко Олександр Петрович, канд. філос. наук, кафедра філософії та культурології.

Email: dr.martynenko@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-1939-9387>

Цитування за ДСТУ: Голуб В. В., Мартиненко О. П. Проблема дихотомії публічних цінностей у західній теорії публічного управління. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Вип. 1/2(74/75). Львів: НЛТУ України, 2023. С. 16–20.

Citation APA: Golub, V. V., & Martynenko, O. P. (2023). The problem of dichotomy of public values in the western theory of public administration. *Efficiency of public administration*, 1/2(74/75), 16–20. <https://doi.org/10.36930/507402>

та етимологічний методи для з'ясування передісторії виникнення проблеми публічних цінностей. В основній частині застосовано структурно-функціональний метод та моделювання, які дали змогу адекватно представити аксіологічні схеми публічного управління М. Мура, Т. Йоргенсена і Б. Боузмана, Є. Вайтсман. Також використано методи порівняння, аналізу, синтезу.

Інформаційною базою дослідження є: монографії, наукові статті, тези конференцій, публікації в мережі Інтернет.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Справі презентації передісторії виникнення проблеми публічних цінностей сприяв розгляд робіт наступних авторів: Д. Кілінга [7], П. Еплбі [2], Дж. Кэрролла та А. Цука [5]. Аксіологічні моделі публічного управління проаналізовано у роботах: М. Мура [9, 10] Т. Йоргенсена і Б. Боузмана [3], Є. Вайтсман [11]. Порівняльний аналіз, уточнення та решту конотацій здійснено у зверненні до праць Аристотеля [12], Б. Йоргенсена і М. Рутгера [6], Ш. Метцембаум [8], П. Петровського [14], Ю. Вороніної [13], Є. Тарана [15].

Виокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Наведено критичні зауваження щодо уніфікації підходів М. Мура та Т. Йоргенсена і Б. Боузмана, здійсненої Є. Вайтсман.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням одержаних результатів

Передісторія виникнення проблеми публічних цінностей. Як відомо, теоретична галузь "публічне управління" з'явилася завдяки Д. Кілінгу. Англійський державний службовець у 1972 р. так бачив її призначення: "Публічне управління – це пошук ефективного використання ресурсів задля досягнення пріоритетних цілей державної політики" [7 с. 15]. Є також думка, що "публічне управління" було актуалізоване в науці американцем П. Еплбі у 1947 р. [2]. При цьому, згідно з Дж. Кэрроллу та А. Цуку, стаття Вудро Вільсона "Досліджуємо управління" 1887 р. є дійсним початком виникнення цієї науки [5]. Поважаючи зазначені думки, зауважимо, що передісторія розвитку практик публічного управління сягає Античності. Саме тоді зародилися підвалини того, що нині становить кістяк цієї молодшої науки.

"Πολιτεία" – один з найвідоміших діалогів Платона. Український читач, зазвичай, знає його під назвою "Держава". На Заході цей твір більш відомий під назвою "Respublica", хоча є й альтернативи. Назва "Республіка" закріпилася в західній культурі завдяки латинському перекладу зазначеного твору Цицероном. В оригіналі слово Республіка пишуть латинською двома словами – "Res publica". При цьому, звернемо увагу, що "Πολιτεία" Аристотеля у переважній більшості перекладів зберегла своє грецьке звучання в транслітерації мов перекладу. Прикладом чого є українська версія твору [12].

Термін "Πολιτεία" у грецькій культурі був тісно пов'язаний з концепцією міста-держави. Для українців місто і держава – нерівнозначні поняття. Держава – це держава, а місто – це місто. Для греків, навпаки, місто і держава були чимось єдиним. Згодом, не без впливу реалій античної політики, поняття "Πολιτεία" розширило своє значення, почало означати громадянство, громадянські права, державні справи і найголовніше – управління державою. Цей процес можна розуміти двояко: у загальному значенні – управління відносно держави, у

взькому – як державний устрій. Слово "Πολιτεία" відрізняється від слова "πολιτεία" якраз розширеним значенням. У цьому відношенні політика – це множина "політей" – різноманітних "способів управління державою" або "конституцій" [Прим. автора: Для англійської політично-правової філософії характерним явищем є переклад слова «Πολιτεία» в творчості Аристотеля на «Constitution» [12], що є даниною політичній традиції, започаткованій Цицероном]. Отже, семантика слів "Πολιτεία" і "Πολιτεία" прямо стосується державного управління.

Термін "Πολιτεία" можна асоціювати з авторитарним способом управління. В слові "держава" існує натяк на це. Держава разом зі скіпетром – символ монархічної влади.

Що стосується терміна "Res publica", то тут йдеться про розгортання демократичної та конституційної традиції управління, яку свого часу обґрунтував Цицерон. Отже, якщо взяти до уваги зазначені смисли, використання терміна "державні цінності" мало б стосуватися авторитарної моделі управління, а "публічні цінності" – демократично-конституційної.

Англійською словосполучення "державне управління" можна записати як "public administration" (частіше) або public management (рідше) [Прим. автора: В англійській літературі термін «public administration» зазвичай вживається як більш вузький щодо public management. Певною мірою, – хоча ця аналогія не зовсім доречна, – ці терміни відображають різницю, що існує між словосполученнями «державне» та «публічне» управління в сучасній українській мові]. В Україні тривалий час терміни державне управління і публічне управління мали високий рівень синонімії, оскільки англійське слово "public" розуміли передусім як "держава", а не як "громадськість".

Однією з найважливіших граней цього розрізнення є опора на цінності, що також має відображення в основах політичної філософії. Зокрема, термін "Res publica" прийнято перекладати словосполученням "суспільна справа". Значимо, що такий переклад є тільки одним із можливих варіантів. Зокрема, його також можна перекласти як "державні" або "публічні" цінності – тобто "цінності, що сприяють управлінню державою". Власне тому, нині публічне управління тісно пов'язується з аксіологічною проблематикою.

Етимологічний аналіз терміна "публічне управління" в нашому дослідженні можна було б продовжити, звернувши увагу на додаткові нюанси, пов'язані із семантикою латинських слів "res" та "publica" в інтелектуальній традиції Заходу, але, на наш погляд, цього цілком достатньо. Наше завдання полягає в розгляді проблеми дихотомії публічних цінностей у теорії публічного управління – не більше за те. Мета здійсненого аналізу – показати історичні аксіологічні підвалини теорії публічного управління, що дасть змогу чіткіше обґрунтувати концепцію публічних цінностей.

Проблема дихотомії публічних цінностей у теорії публічного управління. У континентальній інтелектуальній традиції проблему дихотомії публічних цінностей не розглядають. Так само проблема розрізнення цінностей на рівні правової та неправової (поліцейської) держави неактуальна для англосаксонської традиції, яка враховує тоталітарний аксіологічний вимір. Натомість, вона пов'язана із внутрішнім поділом проблеми публіч-

них цінностей на два теоретичних виміри – як "публічної цінності" (public value) і як "публічних цінностей" (public values). Зовнішня схожість термінів не має вводити в оману – проблема виходить за межі однини і множини або одиничного-конкретного і множинного-загального, хоча, безумовно, стосується їх також. Радше, в цьому разі маємо різницю відношення до публічної цінності на приватному та публічному рівнях. При цьому, варто взяти до уваги, що концептуалізація, про яку йдеться, стосується передусім оцінювання, і тільки тоді – самих цінностей.

Як приклад першого підходу представляємо модель публічної цінності М. Мура, яку ще називають "моделлю стратегічного трикутника Мура" [9] (рис. 1) [Прим. автора: Переклад тексту та графічна модифікація рисунків здійснена авторами статті], другого – модель "ціннісних контекстів Т. Йоргенсена і Б. Боузмана" [3] (рис. 2).

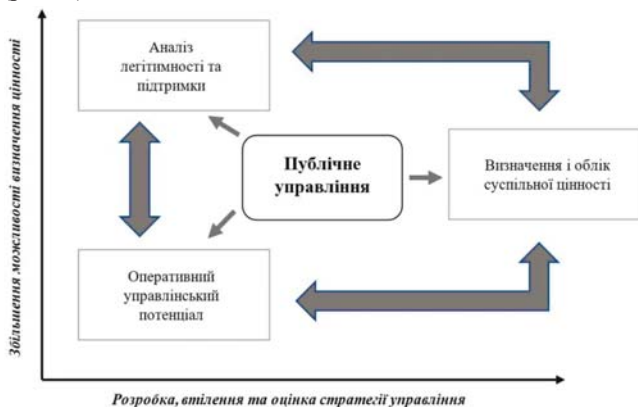

Рис. 1. Модель «Стратегічного трикутника Марка Мура» [10]

Модель стратегічного трикутника. М. Мур у книзі "Створюючи громадську цінність: стратегічне управління державою" [10] робить акцент на тому, що суть діяльності держави – формування публічної цінності. Понад це, публічна цінність – продукт, створений не стільки державою, скільки самим суспільством. При цьому роль держави можна охарактеризувати як виконавця волі громадськості. До певної міри цю роль можна представити роллю сфери обслуговування, де громадськість – споживач послуг (клієнт), а держава – постачальник послуг (сервіс). Успішність цієї моделі, на думку М. Мура, залежить від здатності підвищення якості обслуговування державою суспільних інтересів. Радикально на цей процес впливає швидкість впровадження державою в управлінський обіг цінностей, актуальних для громадськості.

Означений підхід не виник водночас – він був сформований у період з 1990 по 2000 роки. Спочатку прохолодний інтерес до ідей М. Мура переріс у жваву зацікавленість. З початком міленіуму, висунуті М. Муром пропозиції стали виступати траєкторією розвитку "нового громадського менеджменту" (New Public Management). У межах цього підходу дослідники, зокрема Т. Йоргенсен і Б. Боузман, прагнули визначити засоби, за допомогою яких можна досягти означеної М. Муром мети – формування публічної цінності. Актуальними також стали розвідки у напрямі створення аксіологічного підходу, в межах якого стала би можливою ідентифікація і визначення публічної цінності у публічному (громадському) або державному (управлінському) вимірах. Підсумком наукової роботи М. Мура стало створення аксіологічної моделі "стратегічного трикутника".

Модель містить три основні елементи: 1) аналіз легітимності і підтримки; 2) оперативний управлінський потенціал; 3) визначення й облік суспільної цінності. Кожен елемент трикутника підвищує можливість визначити зміст тієї чи іншої публічної цінності в межах практики публічного управління. Аналіз легітимності сприяє ефективнішому застосуванню адміністративного потенціалу держави, який дає змогу у процесі використання різних ресурсів суспільства сформувати публічну цінність із необхідною процедурою визначення її різних аспектів. Водночас ця публічна цінність посилює легітимність та підтримку влади, починаючи новий цикл зміцнення управлінського потенціалу держави та створення нової суспільної цінності.

Модель ціннісних контекстів. Т. Йоргенсен і Б. Боузман розвинули ідею М. Мура, розробивши модель "ціннісних контекстів" [3, с. 359] (див. рис. 2). У ній було представлено теоретичне розуміння взаємозв'язку практики публічного управління з поступовим освоєнням наявних публічних цінностей. Учені ставили за мету отримання можливості визначення особливостей формування публічних цінностей у будь-якому "ціннісному контексті" (Політичному середовищі). Така установка у перспективі давала більше можливостей, ніж модель М. Мура, адже її можна було застосовувати у будь-якій країні з будь-яким суспільно-політичним ладом.

Модель Т. Йоргенсена і Б. Боузмана показує роль різних ціннісних контекстів публічного управління у процесі створення публічних цінностей. Держава (сервер) представлена комунікативною системою взаємодії політиків і співробітників адміністративно-державного апарату, діяльність яких відокремлена від громадян, які є їх клієнтами. При цьому ці елементи активно взаємодіють з неоднорідним навколишнім середовищем та суспільством загалом. Елементи моделі охоплюють: 1) оцінювання внеску держави у суспільне життя; 2) трансформацію публічних інтересів у рішення в серверній сфері; 3) арбітраж відносин між політиками та державними адміністраторами; вивчення комунікації між публічним управлінням та публічними контекстами громадської сфери; 5) самоорганізацію системи управління; 6) облік та опис публічних цінностей політиками та державними адміністраторами; 7) облік та опис публічних цінностей громадянами/клієнтами, оцінювання їх участі у практиці публічного управління.

Подолання дихотомії в "динамічній моделі публічних цінностей" С. Вайтсман. Суть проблеми дихотомії в тім, що кожна з презентованих вище моделей по-своєму ефективна, дає гарні результати у своїй зоні відповідальності (приватній/публічній). Справа в приматі підходу – одна сторона починає з приватного виміру, друга – з публічного. Доцент кафедри публічного управління Університету Бригама Янга С. Вайтсман вважає, що саме в цьому полягає недолік означених моделей.

Посилаючись на Ш. Метцембаум, дослідниця пише про три речі, що "знижують загальну корисність" означених підходів, виразниками яких є згадані вище моделі Мура та Йоргенсена-Боузмана: 1) порушена наукова комунікація; 2) ситуація заважає створенню концепції публічної цінності, здатної більш ефективно відображати реальні процеси у сфері публічного управління; 3) знижується ефективність системи публічного управління [Див.: 11, р. 8].

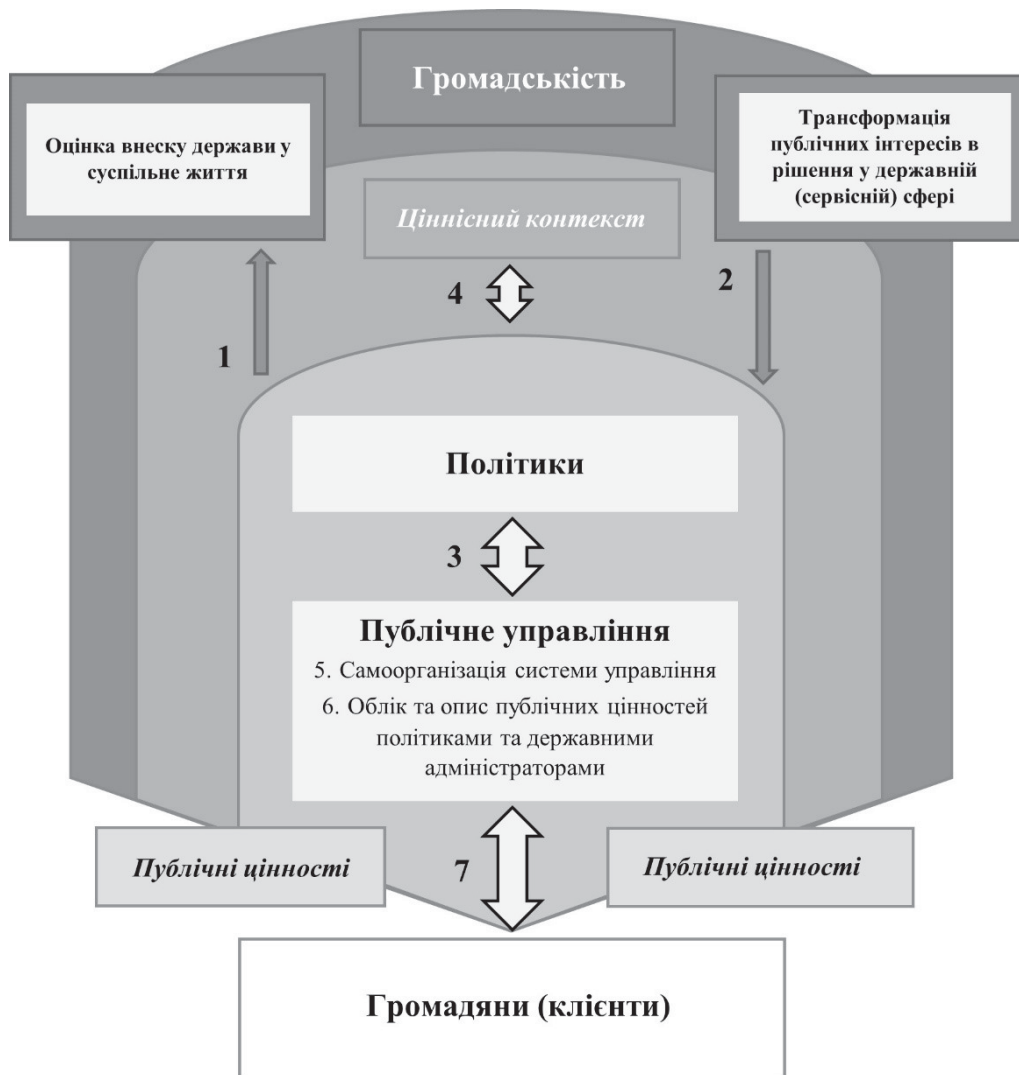

Рис. 2. Модель «Ціннісних контекстів» Торбена Йоргенсена і Баррі Боузмана [11, с. 29]

Пропозиція Є. Вайтсман – об'єднання переваг обох моделей. Причому об'єднання це не варто розуміти як синтез у дусі Гегеля – як поєднання тези і антитези. Дослідниця називає свій підхід "динамічною і уточнюючою структурою" (Dynamic and clarifying framework) і "перехресним запиленням" (Cross-pollination) [там само, р. 1, р. 6.]. Телеологію підходу вчена розкриває так: "Мета ... полягає в тому, щоб представити динамічну та уточнюючу структуру, що визначає ключові питання та потенційну актуальність публічних цінностей та перспектив публічних цінностей як для досліджень, так і для практики. Це досягається шляхом подання загальної схеми перетворення приватних уявлень про належну роль держави ... у результаті ... за допомогою використання публічних інститутів ... Ця структура створює контекст для розуміння другорядних публічних цінностей та досліджень публічних цінностей з погляду більшого цілого та надає засоби для виявлення як для практичних наслідків, так і прогалин у дослідженнях" [там само, р. 1].

Реалізацію ідеї дослідниці видно на прикладі її власної моделі (рис. 3). У ній можна побачити елементи попередніх моделей, наприклад, участь ціннісних контекстів у формуванні публічної цінності. Однак, на нашу думку, дослідниця дарма випустила з уваги циклічність процесу, постульованого М. Муром.

Рис. 3. «Динамічна модель публічних цінностей» Єви Вайтсман [11, с. 30]

Стрілки на схемі її моделі однозначно дають зрозуміти, що процес йде від публічних цінностей до публічної цінності. У цьому вона порушує власну логіку, коли

робить закиди попередникам щодо "диференціації підходів" [там само]. Більш правильною і послідовною дією була б дійсна актуалізація переваг обох підходів без збереження примату однієї з конкуруючих сторін. На схемі це можна було б відобразити стрілками, що сполучаються в обидва боки. Отже, замість постульованого руху до цілого маємо подальше множення підходів. Замість двох буде три.

Чим диктується подібна логіка? Звернемо увагу, що в англосаксонській філософії поширений підхід, в якому роль суб'єкта зводиться до нуля, а роль об'єкта (контексту) гіперболізується. Найвизначнішим цей підхід демонструє Л. Вітгенштайн у своїй праці "Філософські дослідження". Можливо, саме тому, американська дослідниця побудувала свою схему динамічного перетворення публічних цінностей саме так, а не інакше. У цьому разі, такий результат цілком закономірний, але однаково суперечливий, оскільки у концепції Л. Вітгенштайна достатньо слабких місць. На що, зокрема, вказує К.О. Апель у своїй праці "Трансформація філософії" [1].

Висновки

У нашому дослідженні акцентовано увагу не тільки на проблемі дихотомії публічних цінностей у теорії публічного управління, але і на відмінностях, що існують у передісторії проблеми. Це важливо для вітчизняної науки – уникати концептуальних пасток, закладених попередніми теоріями. У такому розрізненні є перевага, що дає змогу ширше подивитися на проблему публічних цінностей, знайти нові генералізуючі рамки, оновити наявні теоретичні схеми.

Безумовно, цікавим подальшим напрямом дослідження буде узагальнення сучасних підходів і порівняльний аналіз зарубіжного і вітчизняного досвіду у вивченні проблеми публічних цінностей у сучасних системах публічного управління.

Список використаної літератури

1. Apel, K. – O. (1988). *Transformation der Philosophie*. Suhrkamp, Frankfurt a. M., 340.

2. Appleby, Paul. (1947). *Toward Better Public Administration*. *Public Administration Review*, 7, 2, 93-99.
3. Bozeman, B., & Jorgensen, T. (2007). *Public Values: An Inventory*. *Administration and Society*, 3, 354-381.
4. Canyon, F. G., & Litt, M.A., D. (Trans.). (1895). *Aristotle of the Athenian Constitution*. London: Chiswick press – Charles Whittingham and Co., 172.
5. Carroll, J. D., & Zuck, A. M. (1983). *The Study of Public Administration Revisited*. A Report of the Centennial Agendas project of the American Society for Public Administration. Washington, DC: American Society for Public Administration, 32.
6. Jorgensen, B., & Rutgers, M. (2015). *Public Values: Core or Confusion? Introduction to the Centrality and Puzzlement of Public Values Research*. *American Review of Public Administration*, 45(1), 3-12. <https://doi.org/10.1177/0275074014545781>
7. Keeling, D. (1972). *Management in Government* (1st ed.). London: Routledge, 210. <https://doi.org/10.4324/9780203701690>
8. Metzemabaum, S. (2015). *A Practitioner's Perspective on Public Value*. Exploring the Value of Public Value. Part 2 Next Steps: proceedings of the ASPA conference in Chicago, Illinois on March 9.
9. Moore, M. (2013). *Recognizing Public Value*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 496.
10. Moore, M. H. (1995). *Creating public value: Strategic management in government*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 402.
11. Witesman, E. (2016). *From Public Values to Public Value and Back Again*. Working paper prepared for the Public Values Workshop hosted by the Center for Organization Research and Design at Arizona State University January 7-8, 35.
12. Аристотель. (2005). *Політика*. перекл. з грец. О. Кислюк. Київ: Основи, 238.
13. Вороніна, Ю. Є. (2020). *Теорія та практика публічного управління та адміністрування: навчальний посібник*. Мелітополь: ТОВ "Колор Принт", 204.
14. Петровський, П. М. (2019). *Інноваційне мислення як чинник розвитку публічного врядування*. *Науковий вісник "Демократичне врядування"*, 1 (23). Not pagination. <https://doi.org/10.33990/2070-4038.23.2019.181479>
15. Таран, С. І. (2020). *Співвідношення понять "державне управління", "публічне адміністрування" та "публічне управління" у трансформаційних процесах України*. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*, 31(70), 2, 33-38. <https://doi.org/10.32838/2663-6468/2020.2/05>

V. V. Golub¹, O. P. Martynenko²

¹ Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

² Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine

THE PROBLEM OF DICHOTOMY OF PUBLIC VALUES IN THE WESTERN THEORY OF PUBLIC ADMINISTRATION

The article considers the problem of dichotomy of public values in the Western Anglo-Saxon political and legal tradition. The difference between the existing views on it in the national science is explained. In this regard, the author provides an etymological analysis of key terms and a historical overview of the background of the problem. The author analyses the axiological schemes of public administration: M. Moore's (strategic triangle model), T. Jorgensen and B. Bozeman's (model of value contexts), and E. Whitesman's (dynamic model of public values).

The article proves the relevance of studying the problem of the dichotomy of public values and public assessment processes. In our opinion, this is due to the dependence of any governance system on value coordinates – the fact that values largely determine how a modern state can organise the governance process, increase the manageability and competitiveness of its institutions. Moreover, this dependence allows society to form (cyclically/acyclically) a system of social values on the basis of which the state carries out public administration practices.

The following have been determined: a) Public value (in the context of New Public Management) is a product created not so much by the state as by society itself. In this case, the role of the state can be described as an executor of the will of the public. To a certain extent, this role can be compared to the role of the service sector, where the public is a consumer of services (client) and the state is a service provider (service); b) The model of E. Whitesman can hardly serve to unify the approaches of its predecessors.

The researcher excluded the element of cyclicality from her scheme, which, in our opinion, achieves the opposite goal to the one she postulates. Instead of combining approaches, we have their multiplication, i.e. instead of one unified scheme, we get three separate models.

Keywords: public values; public value; dichotomy of public values; public administration; state.